

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 11 юли 2017 година****относно националната програма за реформи на Чешката република за 2017 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Чешката република за 2017 г.**

(2017/С 261/03)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 16 ноември 2016 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за 2017 г. за координация на икономическите политики. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 9—10 март 2017 г. На 16 ноември 2016 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, Комисията прие Доклада за механизма за предупреждение, в който Чешката република не беше посочена като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед.
- (2) Докладът за Чешката република за 2017 г. беше публикуван на 22 февруари 2017 г. В него бяха оценени напредъкът на Чешката република в изпълнението на специфичните за страната препоръки, приети от Съвета на 12 юли 2016 г., последващите действия във връзка със специфичните за страната препоръки, приети през предходните години, както и напредъкът на Чешката република по отношение на нейните национални цели по стратегията „Европа 2020“. Анализът на Комисията ѝ дава основание да заключи, че в Чешката република не са налице макроикономически дисбаланси.
- (3) Чешката република представи своята национална програма за реформи за 2017 г. на 25 април 2017 г., а своята програма за конвергенция за 2017 г. — на 28 април 2017 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (4) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на европейските структурни и инвестиционни фондове с доброто икономическо управление.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

- (5) Прямо Чешката република понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за конвергенция за 2017 г. правителството планира бюджетен излишък в номиналното изражение за периода 2016—2020 г. Средносрочната бюджетна цел — структурен дефицит от 1,0 % от БВП — продължава да се спазва с марж през целия период на програмата. Съгласно програмата за конвергенция за 2017 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне постепенно до 32,7 % през 2020 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен. Въпреки че рисковете пред постигането на бюджетните цели изглеждат като цяло уравновесени, ясно изразеното свиване на публичните инвестиции през 2016 г., свързано с началото на нов цикъл на европейските фондове, би могло да доведе до по-силно от очакваното съживяване на публичните инвестиции през 2017 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2017 г. структурното салдо ще се понижи до около 0 % от БВП през 2017 г. и до -0,2 % от БВП през 2018 г., което остава над средносрочната бюджетна цел. Като цяло Съветът е на мнение, че се предвижда Чешката република да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2017 и 2018 г.
- (6) В дългосрочен план са налице средни по тежест рискове за фискалната устойчивост в Чешката република. Те са свързани главно с предвиданото въздействие на публичните разходи, свързани със застаряването на населението, по-конкретно в здравеопазването и пенсиите. Прогнозираното увеличение на дългосрочните разходи за здравни грижи предизвиква безпокойство както от гледна точка на управлението, така и за икономическата ефективност на разходите в здравеопазването, което до голяма степен разчита на по-скъпа болнична помощ. Някои мерки понастоящем се намират на различни етапи на изпълнение, но резултатите все още не са осезаеми. Ако бъдат изпълнени, наскоро приетите и планираните мерки за изменение на пенсионната система могат да доведат до влошаване на състоянието на публичните финанси в дългосрочен план. Първо, парламентът прие законодателство, даващо на правителството правото да адаптира с повече гъвкавост механизма за индексирание на пенсиите. Второ, в парламента се обсъждат също предложения за таван на законоустановената пенсионна възраст от 65 години и за създаването на механизъм за редовно преразглеждане на пенсионната възраст. Понастоящем също са в процес на обсъждане допълнителни промени, като например формула за по-щедро индексирание на пенсиите и диференцирани социалноосигурителни ставки в зависимост от броя на децата.
- (7) Законът за фискалната отговорност, приет от парламента през януари 2017 г., има за цел да отстрани основните недостатъци във фискалната уредба на Чешката република, която наскоро бе оценена като една от най-слабите в Съюза. Въпреки това тепърва предстои да бъде назначен независим фискален съвет, който да наблюдава прилагането на правилата. Освен това изпълнението на нововведените мерки ще бъде от решаващо значение при изготвянето на по-ефективна и стабилна фискална уредба.
- (8) Чешката република е изправена пред предизвикателства, свързани с предотвратяването на корупцията, както и с липсата на ефективност в обществените поръчки. Въпреки че голям брой мерки в правителствената програма за борба с корупцията бяха изпълнени, а други реформи предстои да бъдат изпълнени, на практика корупцията не се преследва системно. Като цяло, на практиките за възлагане на обществени поръчки в Чешката република все още им липсва достатъчна конкуренция, което личи от големия брой процедури, приключили само с една оферта, и прякото възлагане на обществени поръчки, особено в сектора на информационните технологии. Някои слабости в подкрепата за обучение и липсата на съвкупни структури за закупуване и на центрове по компетентност възпрепятстват професионализирането и затрудняват възможностите за постигане на добро съотношение между качество и разходи в обществените поръчки. Силно ограниченото използване на качеството като критерий за възлагане на поръчката също е показателно в това отношение. Преминаването към електронни обществени поръчки все още е изправено пред големи предизвикателства. Сред тях са нуждата от подобряване на държавната национална електронна платформа за електронно възлагане на обществени поръчки и от изясняване на условията за продължаване на използването на частни платформи, които вече развиват дейност на чешкия пазар на електронно възлагане на обществени поръчки.
- (9) Стопанската среда в Чешката република се усложнява от голямата регулаторна тежест и множеството административни пречки, по-специално процедурите за издаване на разрешения и данъчната уредба. През септември 2016 г. правителството представи изменение на Закона за строителството и свързаното с него законодателство с цел да ускори и опрости процедурата за издаване на разрешителни за строеж, като в нея бъде включена оценка на въздействието върху околната среда. Понастоящем изменението е обект на парламентарен контрол. Разходите за предприятията за спазване на данъчното законодателство продължават да са над средните за Съюза. Сред недостатъците са също честите изменения на Данъчния кодекс. Справянето с неспазването на данъчното законодателство продължава да бъде приоритет за органите на Чешката република. Въпреки това върху опростяването не се поставя силен акцент. Предстои да бъде представен закон за подоходния данък, чиято цел е да опрости Данъчния кодекс, но проектозаконът все още не е наличен.
- (10) Използването на услуги за електронно управление в Чешката република е едно от най-слабите в Съюза, но се е увеличило от 2015 г. Чешките органи предприеха стъпки за подобряване на достъпността на услугите за електронно управление, но много други все още предстоят, а някои конкретни мерки все още не са започнали. Отговорността за въвеждането на услуги е разпръсната между няколко министерства и възприятието на заинтересованите страни е за ограничено междусекторно сътрудничество.

- (11) Интензитетът на НИРД се увеличи значително през последните години, но това не бе придружено от съответните подобрения в качеството на резултатите от НИРД. Продължават реформите в управлението на НИРД, но те все още не са изпълнени изцяло. През февруари 2017 г. правителството одобри нова методика на оценяване (Metodika 17 +), която има за цел да укрепи механизмите, свързани с отпускането на финансиране за основни и приложни научни изследвания. Предприемат се редица мерки за улесняване на по-тесните връзки между академичните среди и деловите среди, които се основават на структуриращия ефект на националните платформи за иновации.
- (12) Образователните резултати като цяло са добри, но основните умения са се влошили. Резултатите са силно повлияни от социално-икономическия произход на студентите. Ниските резултати в образованието на групите в неравностойно положение, особено на ромската общност, са очевидна причина за безпокойство. Според прогнозите значителна част от децата от ромски произход напускат преждевременно училище. Предприети бяха значителен брой законодателни и административни мерки за стимулиране на приобщаващо образование, които вече започват да се изпълняват. Очаква се те да спомогнат за намаляването на разликите в образователните постижения между децата от ромски произход и останалите деца. През март 2016 г. парламентът прие изменения в Закона за образованието, които предвиждат удължаване на срока на задължителното образование до последната година на предучилищно образование и гарантиране на право на място в детската градина на по-малките деца. Въпреки това неравенствата в образователната система пречат на подобряването на качеството на човешкия капитал и възпрепятстват резултатите на пазара на труда на по-късен житейски етап. Повишените изисквания към учителите и застаряващият преподавателски състав означават, че привлекателността на учителската професия продължава да бъде предизвикателство. Това се дължи отчасти на сравнително ниското заплащане, въпреки че през последните години заплатите се увеличиха. След неколкостотинкратно отлагания правителството одобри окончателно нова система за професионално развитие на преподавателите и педагогическия персонал, разработена с цел да бъде повишена привлекателността на професията. Възможностите за непрекъснато професионално развитие на учители се развиват със значителна подкрепа от европейските фондове, по-специално дейностите за професионално развитие, свързани с преподаване на смесени групи и приобщаващо образование. През януари 2016 г. парламентът прие реформата на висшето образование и резултатите от нея трябва да бъдат контролирани. Предвидена е също реформа на системата на финансиране на висшите учебни заведения.
- (13) Безработицата в Чешката република продължава да спада. Затягането на условията на пазара на труда затруднява работодателите да наемат работници. Все още има известен потенциал за компенсиране на недостига чрез мобилизиране на по-слабо представените групи, като например жените с малки деца, нискоквалифицираните работници и членовете на ромската общност. Увеличаването на способностите на публичните служби по заетостта за информиране и активиране на населението, в съчетание с подходящи и целенасочени политики за активен пазар на труда и индивидуализирани услуги, ще спомогне за стимулирането на участието на неактивните групи. Участието на пазара на труда на жените с малки деца е възпрепятствано от продължаващата липса на достъпни и качествени услуги за грижи за деца, по-специално за децата до 3 години, поради дълготрайните надбавки при родителски отпуск, както и от ограниченото използване от страна на двамата родители на договорености за гъвкаво работно време и недостатъчния брой родителски отпуски, вземани от бащите. През последните години бяха предприети някои мерки за справяне с тези проблеми. Въпреки това резултатите на пазара на труда, касаещи нискоквалифицираните работници, са чувствително по-слаби, отколкото за всички други групи. Понастоящем парламентът обсъжда законодателната уредба за социално жилищно настаняване, от която се очаква да определи национални стандарти и целеви групи.
- (14) В рамките на европейския семестър за 2017 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Чешката република и го публикува в доклада за страната от 2017 г. Комисията оцени и програмата за конвергенция за 2017 г., националната програма за реформи за 2017 г. и предприетите последващи действия във връзка с препоръките към Чешката република, отправени през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Чешката република, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза, предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (15) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2017 г. и изрази становище⁽¹⁾, че Чешката република ще спазва Пакта за стабилност и растеж,

ПРЕПОРЪЧВА на Чешката република да предприеме следните действия през периода 2017—2018 г.:

⁽¹⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

1. Да гарантира дългосрочната устойчивост на публичните финанси с оглед на застаряването на населението. Да повиши ефективността на публичните разходи, по-специално чрез борба с корупцията и неефективните практики в областта на обществените поръчки.
2. Да премахне пречките пред растежа, по-специално чрез опростяване на процедурите за издаване на разрешителни за строеж и допълнително намаляване на административната тежест за предприятията, чрез въвеждането на ключови услуги за електронно управление, чрез подобряване на качеството на НИРД и чрез насърчаване на заетостта на по-слабо представените групи.

Съставено в Брюксел на 11 юли 2017 година.

За Съвета

Председател

T. TÕNISTE
